

Introductie tot SIWEB Dimensies van Ervaren: een Instrument voor Perceptie Management

Door drs. Leon Alexander

Antropoloog

Inhoud

- 1.1 - Inleiding: Entourage van de Perceptie
- 1.2 - De Gelaagdheid van Ervaren
- 1.3 - De Vier Ervaringsvelden van het Web van Dimensies
- 1.4 - Verschillende Talen in het Web van Dimensies
- 1.5 - Praktisch Existeren in Dimensies van Ervaren

1.1 - Inleiding: Entourage van de Perceptie

Transcendentiaal Humanisme plaatst het humane ervaren als menselijk subject op een centrale plaats, waar het gaat over de praktijk van leven. Wij zijn ons eigen ervaren, alles in ons universum komt daarop terug. Wij zijn niet het enige ervaren, maar wel het enige ervaren dat als zodanig is te kennen. De perceptie van een ander levend wezen, anders dan menselijk, is feitelijk nooit wezenlijk te kennen. Ons ervaren plaatst ons in het centrum, niet van het universum, maar wel van ons universum. Ervaren is leven, leven is ervaren. Hierin ontpopt zich perceptie, ons volledig pallet van waarnemen en handelen. Een belangrijk facet van transcendentiaal humanisme is het doorzien van hoe deze perceptie werkt, hoe het pallet in haar diversiteit eruit ziet, welke modi van ervaren en perceptie er bestaan. Hoe doorleven wij ons ervaren en wat betekent dit voor de praktijk waarin wij het leven leiden?

Om deze vraag en oriëntatie inhoud te geven zijn instrumenten voorhanden. Een dergelijk instrument, ontwikkeld door Frédéric Antonious, is het Web van Dimensies, dat Dimensies van Ervaren belicht.ⁱ Dit instrument maakt ervaren en perceptie multi-dimensionaal inzichtelijk. Het gebruik ervan kan leiden tot zelfkennis en zelfinzicht. Het kan ook leiden tot een breder begrip van hoe het menselijk organisme opereert en hoe dit zich uit in concrete fenomenen, in communicatie, in elke vorm van subjectiviteit, intersubjectiviteit, of collectiviteit.

Hoewel Transcendentiaal Humanisme het menselijk subject centraal stelt, laat het dit niet uitstralen op de mens als een persoon, een zekere zelfstandige eenheid als *persona*. De mens is als een spinsel van ervaren, een energetisch web waarin waarneming geschiedt. De wezenlijke kwaliteit van ervaren is dat het transcendentiaal is, aan persoonlijkheid voorbij gaat. Het universum van ervaren overstijgt ons en doet afzonderlijke specificiteit overstijgen. Wij manifesteren ons als subject en de wereld verschijnt aan ons, maar gaat

ⁱ Frédéric Antonious, *Dimensies van Ervaren* 2007/2012, Shu'em Press. Zie ook: www.fredericantonious.eu

ook voorbij aan ons. Alle dimensies waarin wij bewust of onbewust bestaan, spelen een rol.

Het is wezenlijk een keuze om transcendentie bewust te betrekken bij het alledaagse ervaren. In de huidige tijd leidt wetenschap ons tot inzicht over dimensies en aspecten van de wereld waarin de mens leeft. Zij wijst daarbij onder meer op energetische niveaus, energetische deeltjes, snaren van een *Verenigd Veld* van *Oneindige Potentialiteit*. Er is oneindige *resonantie* en alles dat bestaat trilt erin mee, zo ook menselijk ervaren. Alles staat dan ook met elkaar in verband en existeert in een verhouding van wederkerige invloeden. Wetenschap heeft de realisatie getoond dat er een onlosmakelijke oneindige *verstrengeling* van alles is. Dit laat in wezen de transcendentie doordringen in de immanente alledaagse werkelijkheid. Mystici waren dit al langer gewaar.

De wereld van een mens is resonantie en transcendentie manifesteert zich hierin. Al resonerend, beïnvloedt een mens deze resonantie constant. Dit scheidt en herscheidt zijn ervaren, zijn waarneming, zijn benadering van het leven.

Transcendentiaal ervaren is werkelijk geen keuze, wij ondergaan de effecten ervan elk moment, ook al onbewust. De keuze is de reikwijdte die in onze perceptie wordt toegelaten, hoe breed of hoe diep wij onze transcendentie zullen erkennen en bewust betrekken bij het leven. Juist omdat menselijke ervaring transcendentiaal van aard is, is het in de visie van Transcendentiaal Humanisme een eenvoudige psychische noodzaak om hier ook rekenschap van te geven in de wijze waarop het leven wordt benaderd.

Het transcendentale wordt daarbij geheel onpersoonlijk gehouden, ongedefinieerd - anders dat er een eenheidservaring van alles wezenlijk aan is en dit consistent wordt doorgevoerd. Terwijl het accent van transcendentie noodzakelijk is in een psychisch gezonde, of helende leefstijl, strekt dit niet zover dat er een specifieke identiteit als godheid dient worden gegeven aan dergelijke dimensie. Dit laat zich meer een aspect zijn van culturele, betekenisgevende of praktische aard.

Het Web van Dimensies is een instrument voor een proces van bewustwording en bewust beheersen van de dimensies van menselijk ervaren. Het brengt dimensies in kaart en geeft handgrepen om toe te passen, in het alledaagse fenomenale leven. In deze paper wordt een introducerende schets gegeven van de dimensies van ervaren.ⁱⁱ

1.2 - De Gelaagdheid van Ervaren

Wij hebben ermee te maken dat menselijke subjecten aan de ene kant immer *hetzelfde* zijn en aan de andere kant immer *verschillen*. Wij kunnen in staat raken om de aard van deze verschillen te herkennen, te doorzien en overbruggen - alhoewel hier in de tijd waarin wij leven maar beperkt gebruik van wordt gemaakt. Gedrag patronen, basisneigingen en competenties zijn altijd terug te voeren naar een bepaalde aard en manier van waarnemen dat een mens heeft. De sleutel voor inzicht ligt dan ook in deze perceptie.

Om naar dimensies van ervaren te kijken is er een methodologie nodig dat dit faciliteert. Er is een instrument benodigd, omdat er anders alleen een chaos van ervaren is. Dergelijke methodologie is het Web van Dimensiesⁱⁱⁱ. Het gebruik van het Web van Dimensies als een praktische methode voor inzicht in ervaren fungeert als een duikbril onderwater. Bij het zien van dezelfde omgeving als zonder bril, geeft het die extra helderheid en dat onderscheidingsvermogen bij het participeren in de omgeving van ervaren.

Het Web van Dimensies neemt *ervaring* als uitgangspunt in de zin dat de mens wordt gezien als niets dan ervaring, leven staat gelijk aan ervaren. Ervaren geschiedt alledaags, deels bewust en groter deels onbewust. Ervaren laat zich weliswaar ontdekken.

ⁱⁱ In andere essays wordt met behulp van het Web van Dimensies een cross-cultureel perspectief op dimensies van menselijk ervaren gegeven en worden de implicaties van een Resonantie Ethiek verder uitgewerkt. Zie hiervoor ook Frédéric Antonious, *Art and Ethics* 2012, Shu'em Press. www.shuempres.eu

ⁱⁱⁱ Deze dimensies van ervaren zijn voorheen ook wel beschreven als de *Siweb Experience Matrix (SEM)*.

Het instrument is primair fenomenologisch, holistisch van aard. In het geheel van ervaring zijn meerdere niveaus, dimensies, of 'velden' van ervaring te onderscheiden en deze manifesteren zich fenomenaal. Het Web van Dimensies werpt licht op een gelaagdheid van het ervaren en maakt onderscheid tussen vier concreet herkenbare lagen. Deze zijn constant bij een ieder aanwezig en actief. Wel existeert dit bij ieder subject en in iedere situatie in een verschillende samenhang en intensiteit. De verdeling van aandacht over de verschillende lagen verschilt constant. Het is de kunst om de lagen te kunnen *herkennen*, vooral in jezelf, maar daarbij ook in sociale situaties, bij andere mensen, in verschijnselen en culturen.

Universeel is dat iedereen *dezelfde* velden tot zijn/haar beschikking heeft, maar dat iedereen hier op *eigen* en *unieke* wijze gebruik van maakt, er *invulling* en *uiting* aan geeft. Iedereen maakt constant eigen keuzes in de velden van ervaring, in wat wordt waargenomen en hoe het wordt ervaren. Iedereen stemt op een verschillende wijze af op de gelaagdheid van ervaren. Dit werkt door in algehele perceptie.^{iv}

^{iv} Deze visie laat zich ondersteunen door hedendaagse wetenschappelijke inzichten, zoals vanuit quantum fysica en ook filosofische inzichten, zoals in de beweging van fenomenologie.

1.3 - De Vier Ervaringsvelden van het Web van Dimensies

In het Web van Dimensies wordt van de individuele mens uitgegaan als een (transpersoonlijke) 'Ik' dat het *Hart* is van waaruit de wereld wordt ervaren, ervaren dat plaatsvindt in vier lagen. Elk van deze lagen heeft een eigen aard en wijze van waarnemen en spreekt daarmee ook zijn eigen *taal*. Dit laatste is speciaal belangwekkend. Het gegeven dat er een diversiteit aan talen bestaat in onze ervaring is een kernpunt. Het werpt licht op problemen die er kunnen bestaan in communicatie, zowel subjectief intern, als intersubjectief tussen mensen en culturen. Wij zijn multi-dimensionale wezens, dat zich in de gelaagdheid van ervaren uit en deze is als volgt.

I - BODY. Ten eerste valt op dat wij in het leven staan met een *lichamelijkheid*, dat ons empirische perceptie geeft. Wij zijn er constant in actief door onze handelingen en gedragingen. Deze perceptie spreekt primair de taal van handelen, gedrag en praktijk en voorziet zich van zintuiglijke impulsen. Het is het veld van **Body Experience**^v. Hierin verschijnen wij aan onszelf als subjectieve wezens in onze eigen specifieke ruimte.^{vi}

II - MIND. Vervolgens weten wij, dat wij ons bedienen van *gedachten*. Wij denken, analyseren, concluderen, beredeneren en calculeren. Dit betreft onze rationaliteit en reflectie, de oriëntatie naar kennis, logica en structuur, maar het is ook de faciliteit van *bewustwording*. Het is het veld van **Mind experience**^{vii}.

Hierin verschijnt aan ons een wereld dat kan aandoen als dualiteit, er is iets dat reflecteert en iets waarop het reflecteert. Er lijkt een wereld los van ons en objectief buiten ons te zijn. Er is input en output, er is een proces van gedachten en er ontstaat conclusie, weloverwogen of bevooroordeeld. Wij zijn deze reflectie, als een schakelpunt van input

^v De niveaus van het Web van Dimensies ervaring worden in de regel aangeduid met Engelse termen.

^{vi} In dit perspectief zijn wij dus geen subjecten met een lichaam, of is het lichaam dat wat wij zijn, maar wij participeren in body ervaring door middel van lichamelijkheid. Het lichaam is één van de voertuigen voor onze perceptie.

^{vii} Omdat dit niveau niet alleen over zuiver denken gaat, maar ook over bewustwording, is het veld breder dan strikt verstand. Hiertoe dient het concept Mind.

en output, dat wat receptief is en dat wat produceert. Wij ontwikkelen er een mate van inzicht mee, dat diep, of bijzonder oppervlakkig van aard kan zijn.

III - SOUL. Dan is er *Gevoelsleven*. Wij voelen, ondergaan emoties, zijn intuïtief, zijn beeldend en hebben herinnering, dat werkt als een archief van ervaringen. Wij bestaan intersubjectief, in relatiesferen tot ander levend wezen - mens en natuur. Situaties of gebeurtenissen dragen *betekenis* en *waarde*. De gevoelswaarden hierin kunnen leidend zijn voor ons leven en wij hebben er niet altijd grip op, althans veel minder dan bij onze gedachten. Alles waarbij een gevoelswereld betrokken is, is gelegen in het veld van **Soul experience**^{viii}.

Deze dimensie is in vergelijking met Lichamelijkheid en Gedachte veel minder persoonsgebonden en kent een vaak onbewuste causaliteit: wat ons raakt in gevoel, draagt onherroepelijk effect in onze gedraging. Soul werkt als een *Causaal Veld*. De wijze waarop dit veld gevoed wordt, is daarom van elementair belang voor de algehele perceptie, al het ervaren. Dit is voor communicatie en intersubjectiviteit van groot belang. In veel culturen wordt hier dan ook zichtbaar rekenschap van gegeven.

Op het niveau van Soul zijn individuele grenzen minder nadrukkelijk omliggend en is er veel meer sprake van **delen** in een gevoelsdimensie. Wanneer je een ruimte inloopt met mensen die vrolijk of juist verdrietig zijn, dan is dit voelbaar en wordt dergelijk sterk gevoel overgenomen. Alsof het in ons overloopt, doorstroomt of wij erin komen deel te nemen als ware het water en wij dompelen in een rivier. In Soul ontpopt zich een dimensie van transpersoonlijkheid. Dit is van belang waar het gaat om de ontwikkeling van een Ethiek en Sociale Cohesie, maar ook het begrijpen van onszelf, de Ken U Zelve.

IV - SPIRIT. Laatst is er een dimensie dat determinerend *Sturing* geeft aan al ons ervaren en waarnemen, ons gevoel, denken, doen en handelen. Dit is de directie achter al het

^{viii} Wanneer wij bijvoorbeeld spreken over soul muziek dan verwijst dit naar muziek waar heel veel gevoel en passie in zit. Het concept Soul verwijst naar de gevoelswereld, op deze manier wordt het gehanteerd.

ervaren en betreft de intensiteit van wilskracht, geloof, overtuiging en principe, resultaatgerichtheid en koersen naar een doel. Deze laag heeft creatieve kracht en huist *absolute* aspecten van ervaren, wat ook tot uiting komt in de staat van zekerheid. Deze aard dat richting geeft, *bepalend* is, een kracht van sturing, is het veld van **Spirit Experience**^{ix}.

In Spirit worden onze algehele kaders gecreëerd van wat wij vervolgens toestaan in onze ervaring en waarneming.^x Het is een belangrijk niveau om bewust van te zijn en te herkennen in *communicatie*. Zo ontstaat discussie tussen mensen meestal als gevolg van het botsen of niet goed aansluiten van deze bredere kaders, wat discussie of onenigheid een sterke ‘spirit intensiteit’ meegeeft. Ook de dimensie van spirit maakt ons ervaren transcendentiaal.

1.4 - Verschillende Talen in het Web van Dimensies

De vier dimensies van perceptie zijn in de constellatie van een individu in *constante interactie* met elkaar, in *constante verwevenheid* dat de integrale ervaring van leven vorm en inhoud geeft. Het is essentieel om te realiseren dat in deze dimensies elk een eigen taal wordt gesproken. Deze talen verstaan elkaar onderling echter niet helder.

In *Body Experience* wordt de taal gesproken van doen en handelen, uitvoeren, bezig zijn.

In *Mind Experience* wordt de taal gesproken van denken, uitleg, analyse en reflecteren.

In *Soul Experience* wordt de taal gesproken van voelen, emoties, delen en verbinden.

In *Spirit Experience* wordt de taal gesproken van sturing, gerichtheid en absoluteheid.

Voorbeeld: Het feit dat de talen van de velden elkaar niet goed verstaan is bijvoorbeeld duidelijk herkenbaar in de staat van verliefd zijn. Verliefd zijn is een gevoel en wanneer je dit bent op iemand waarvan het duidelijk is dat je die niet zult kunnen krijgen, dan

^{ix} Wanneer wij over iemand zeggen dat hij in zijn werk de ‘spirit’ te pakken heeft, dan betekent dit dat iemand heel goed op koers is. Wanneer wij spreken van een goede ‘team spirit’ dan betekent dit dat alle neuzen in dezelfde richting staan en iedereen eensgezind voor hetzelfde doel gaat. Het concept Spirit verwijst naar richting met een sturende impuls, daarom wordt dit concept hier gebruikt.

^x ‘Spirit-ualiteit’ in deze zin impliceert het zo wijd mogelijk openen van deze kaders, ontvankelijkheid van al het bekende en vooral onbekende versterken en verfijnen.

verandert dit niets aan het gevoel. Dit kan komen doordat zij/hij allang getrouwd is met kinderen, of zij/hij woont bijvoorbeeld tweeduizend kilometer verderop. De component van haar/hem niet kunnen krijgen impliceert dat op het niveau van handelingen in het veld van Body geen sprake zijn – acties waarin de verliefdheid raakt geïntegreerd in een bredere ervaring.

Je kunt jezelf er vervolgens van trachten te *overtuigen* dat het geen zin heeft, of jouw omgeving kan dit intensief doen, dit zal niets veranderen aan het gevoel. Je bent in staat dingen voor die ander te *doen*, omdat je nu eenmaal veel voor haar/hem voelt, die je gewoonlijk nooit zou doen. Om van het gevoel af te komen zul je wellicht trachten om de aandacht op andere dingen te *richten*, jezelf een andere kant uit *sturen*, maar dan nog blijft het gevoel het gevoel. Dit gevoel lost zich pas op bij het voorbij gaan van het gevoel en kan dus niet *direct* worden aangesproken vanuit de andere lagen. De lagen spreken elkaars taal niet.

1.5 - Praktisch Existeren in het Web van Dimensies

Terwijl alle vier de velden van ervaring constant actief zijn en hun rol vervullen in het ervaren, waarnemen en leven, is de één dat meer bewust en de ander meer onbewust, of is de één bij een individu meer dominant aanwezig dan de ander. Deze verdeeldheid is ook situatiegebonden. Afhankelijk van situatie of omgeving ligt er in de aandacht van een individu meer nadruk op het ene veld van ervaring, of op een ander veld.

Voorbeeld: Iemand die op een boekhouding werkt, zal overdag op zijn werk veel aandacht op de ervaring van Mind gericht hebben, vanwege het ordenen en analyseren van gegevens, waarbij nauwkeurigheid en structuur essentieel is. Wanneer hij bijvoorbeeld net een nieuwe relatie heeft, helemaal vervuld is, zijn geliefde een tijdje niet gezien heeft en haar 's avonds in zijn armen heeft, zal hij veel meer aandacht in de ervaring van Soul hebben. Wanneer hij dan later op de avond op de televisie een politiek debat volgt, zal hij, wanneer hij daar met zijn eigen overtuigingen en principes erg bij betrokken is, veel ervaring van Spirit doorleven. Wanneer hij de volgende dag voor

ontspanning even lekker aan het sporten is, zal hij veel aandacht op Body ervaring hebben.

Hoewel de *participatie* in deze velden van ervaring onophoudelijk doorgaat, wisselt de concentratie en aandacht van de participatie dus constant in de dynamiek van leven. Nu verschilt het van persoon tot persoon, maar ook van cultuur tot cultuur, welk veld van ervaring als het meest *belangwekkend* en dominant wordt *doorleefd*. Hiermee verschilt het ook van persoon tot persoon en van cultuur tot cultuur hoe het is gesteld met de *verdeling* van de aandacht over deze vier velden van ervaring en welke *waardering* de velden krijgen in het sociaal verkeer. Het ene subject zal veel meer uitgaan van de impulsen die worden ontvangen in Mind experience, het andere subject meer van de impulsen die worden ontvangen in Soul experience. Het is belangrijk om dit te kunnen voorzien, erop te kunnen anticiperen en ermee te kunnen werken, voor elke vorm van intersubjectiviteit, maar speciaal ook interculturele communicatie.

Voorbeeld: Wanneer met een groep mensen een overleg wordt gevoerd over een specifiek plan of project, dan kan het afhangen van de oriëntatie die ieder heeft binnen het Web van Dimensies hoe naar het project wordt gekeken, hoe het wordt ervaren en wat van belang wordt geacht. Voor de één is het belangrijk of er sprake is van een vorm van logica en structuur en dat de stappen en details goed worden uitgewerkt (Mind-oriëntatie). Voor de ander is het gevoel dat men erbij heeft belangrijk, dat de samenwerking binnen de groep goed voelt, dat iedereen graag gaat samenwerken, er enorm veel zin in heeft en enthousiast is (Soul-oriëntatie). Voor weer een ander is het belangrijk dat het plan richting heeft, een duidelijk doel, voortgang en het uitzicht op resultaat (Spirit-oriëntatie). Voor nog een ander is het belangrijk dat het allemaal vooral praktisch is, handelbaar en uitvoerbaar en dat we met z'n allen vooral wat gaan *doen* (Body-oriëntatie).

In praktijk waar communicatie tussen mensen een belangrijke rol speelt, is het heel belangrijk om inzicht te hebben in deze ervaring en perceptie, om uitingsvormen van de

velden te *herkennen* en er direct *actief* mee om te kunnen gaan, dat wil zeggen de *aandacht actief en flexibel kunnen schuiven* door de dimensies heen. Er is een gelaagdheid waar men gevoelig voor zou moeten zijn, om optimaal te communiceren, of tot optimaal zelfinzicht te komen.

Het Web van Dimensies maakt het mogelijk om gedrag, betekenissen, normen en waarden van anderen - en ook van jouw zelf, cultuur of organisatie - te herkennen en te plaatsen, zodat je een weg kunt vinden door de ervaringen, percepties, uitingen en gedragingen heen; zodat verschillen en complexiteiten overbrugd kunnen worden. Het geeft een kaart door de omgeving van menselijke diversiteit.

Wanneer men in de praktijk bijvoorbeeld met iemand te maken heeft die heel nadrukkelijk in Soul ervaring verkeert, maar men zelf veel meer van Mind ervaring uitgaat dan zal men een vertaalslag moeten kunnen maken, men zal zijn aandacht moeten kunnen schuiven tussen de velden om bij de ander de juiste *ingang* te vinden. Bij het werken met het Web van Dimensies zoek je dus het *primaire*, of *actieve veld van de ander* op, zodat je de juiste *taal* weet te spreken en daarmee betere *effecten* van de communicatie weet te creëren. Dit vergt zelfontwikkeling, op een wijze dat men goed thuis en comfortabel raakt in alle dimensies van ervaren. Dit raakt aan de kern van de methodiek van het Web van Dimensies.

In relatie tot het Web van Dimensies wordt ook wel gesproken van Energy Management. Dit geeft aan dat dit instrument zich ervoor leent om ervaring/energie – in het bijzonder de diversiteit – te ‘managen’. Het geeft hiervoor de kaders en instrumenten en het reikt de talen aan die ermee gemoeid zijn. Hiermee geeft het ook sleutels voor het kiezen van de juiste ingangen wanneer men met diversiteit of complexiteit te maken heeft. Het biedt de uitgangspunten die diversiteit kunnen verstaan, of complexiteit kan helpen doorzien en bijvoorbeeld ook competenties die hieruit voortkomen kan ondersteunen. Zo is het Web van Dimensies een sleutel voor ontwikkeling en verrijking van ervaren.

Oktober 2013

Drs. Leon Alexander is antropoloog. Hij verricht onder meer cultureel-maatschappelijk onderzoek en perceptiestudies voor Stichting Phronimos. www.phronimos.eu

leonphronimos@gmail.com